

Handhaving van de Wki; wat kunnen incassodienstverleners verwachten?

bureau Brandeis

© bureau Brandeis, 2025 - www.bureaubrandeis.com

Inleiding

In ons [vorige blog](#) voor NowID bespraken wij dat toezichthouders van de Inspectie Justitie en Veiligheid onderzoek doen naar naleving van de Wki. Als een incassodienstverlener de Wki overtreedt, kan de Minister van Rechtsbescherming daar op verschillende manieren tegen optreden. Dit worden ook wel handhavingsmogelijkheden genoemd.

In dit blog beschrijven we welke handhavingsmogelijkheden er zijn als een overtreding van de Wki wordt geconstateerd, en wat je eraan kan doen als je het niet eens bent met een maatregel die de Minister oplegt.

Onderzoek Inspectie kan leiden tot handhaving

Volgens de wetgever richt het toezicht van de Inspectie zich voornamelijk op de naleving van de kwaliteitseisen en andere verplichtingen van de Wki (zie onder meer artikelen 4, 11, 12 en 13).

Daarbij mag de Inspectie het toezicht volgens de wetgever *‘risicogericht vormgeven en zijn capaciteit inzetten waar de risico’s het grootst zijn en interventies naar verwachting het meeste effect hebben.’*

Een dergelijke ‘interventie’ kan bestaan uit verschillende maatregelen, onder meer in de vorm van bestuursrechtelijke sancties. De aard en ernst van de geconstateerde tekortkomingen, kunnen daarbij mede bepalend zijn voor de keuze welke maatregel wordt opgelegd.

Overtreding registratieplicht meest ernstig (artikel 4 Wki)

De overtreding die volgens de wetgever als het meest ernstig wordt gezien, is het aanbieden of verrichten van buitengerechtelijke incassodiensten zonder de vereiste registratie. In dat geval kunnen de politie en het OM optreden, omdat sprake is van een economisch delict.

Op grond van de Wet economische delicten kan bij overtreding een geldboete worden opgelegd (zie voor de boetehoogte de tabel in de Bijlage). Er kan hiervoor ook een taakstraf of zelfs een hechtenis van maximaal 6 maanden worden opgelegd door de strafrechter.

Naast deze strafrechtelijke route, bevat de Wki diverse mogelijkheden voor de Minister om langs bestuursrechtelijke weg naleving van de Wki te handhaven.

Handhaving bij schending medewerkingsplicht (5:20 Awb)

Zoals in ons vorige blog ook besproken, is eenieder verplicht binnen een redelijke termijn medewerking te verlenen aan een onderzoek van de bevoegde toezichthouders van de Inspectie Justitie en Veiligheid, voor zover dat onderzoek redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun taak. Dit volgt uit artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Weigering om informatie te verstrekken of medewerking te verlenen waar dat redelijkerwijs van de onderneming kan worden gevraagd, kan aanleiding geven tot handhavingsmaatregelen. Zowel om deze medewerking alsnog af te dwingen, als om niet-medewerking te bestraffen.

De Minister kan bijvoorbeeld besluiten om een registratie van een incassodienstverlener (tijdelijk) op te schorten, zolang niet wordt meegewerkt aan het onderzoek. In dat geval zal een incassodienstverlener tijdens die schorsing diens werkzaamheden moeten neerleggen en deze ook niet meer mogen aanbieden.

Verder kan de Minister de medewerkingsplicht, onder meer, handhaven met een last dwangsom (waarover hierna meer). Bij overtreding van artikel 5:20 Awb, kan de Minister ook besluiten om een bestuurlijke boete op te leggen (zie voor boetehoogte de Bijlage).

Handhaving bij een overtreding van artikel 11 t/m 13 Wki

Indien uit het onderzoek van de toezichthouders blijkt dat artikel 11 (naamgebruik en contactgegevens), artikel 12 (VOG personeel en registratie bestuurder) of artikel 13 (kwaliteitseisen) van de Wki zijn overtreden, kan de Minister verschillende bestuursrechtelijke sancties opleggen. De verschillende bestuursrechtelijke sancties bespreken we hieronder.

Last onder dwangsom

De Minister heeft op grond van artikel 15 Wki de bevoegdheid om een last onder dwangsom op te leggen, om een incassodienstverlener te dwingen binnen een bepaalde termijn een geconstateerde overtreding te herstellen.

Indien niet of niet tijdig gehoor wordt gegeven aan de last, dan moet de overtreder een geldbedrag betalen. Dit wordt de dwangsom genoemd. Dit kan een bedrag ineens zijn, maar ook een bedrag per tijdseenheid dat de overtreding niet is opgeheven. In dat laatste geval wordt er ook een maximumbedrag aan de dwangsom gekoppeld.

De hoogte van de dwangsom en de termijn waarbinnen herstel moet plaatsvinden, worden onder meer bepaald aan de hand van de ernst van de overtreding. Wanneer een incassodienstverlener aangeeft vrijwillig mee te zullen werken met het beëindigen van een overtreding en daar ook actie op onderneemt, zal onder omstandigheden kunnen worden afgezien van het opleggen van een last onder dwangsom.

Bestuurlijke boete

De Minister heeft ook de bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen. De bestuurlijke boete is een punitieve sanctie, die naast andere sancties kan worden opgelegd. Een incassodienstverlener kan dus voor dezelfde overtreding zowel een last onder dwangsom als

een bestuurlijke boete krijgen. Dat kan natuurlijk alleen, voor zover dat redelijk is.

De hoogte van de boete is afhankelijk van de zwaarte van de overtreding en is onderverdeeld in verschillende boete-categorieën die zijn ontleend aan het Wetboek van Strafrecht.

Er zijn twee situaties waarin een boete kan worden verhoogd:

- Ten eerste, als de waarde van de goederen met betrekking tot welke de overtreding is begaan of die geheel of gedeeltelijk door middel van overtreding zijn verkregen, hoger is dan een kwart van het maximum van de boete. In dat geval kan een boete met één categorie worden verhoogd.
- Ten tweede kan de boete met één categorie worden verhoogd, als de overtreding is begaan door een rechtspersoon (zoals een B.V.) of een samenwerkingsverband (zoals een VOF) en de standaardboetecategorie voor deze overtreder niet passend zou zijn.

Als bijlage bij dit blog hebben wij een tabel opgenomen, waarin op basis van de huidige boetecategorieën, per type overtreding de betreffende boetebedragen staan opgesomd.

Schorsing of doorhaling

Bij ernstige of herhaalde overtredingen kan de Minister besluiten tot schorsing of doorhaling van de registratie in het register van incassodienstverleners.

Schorsing betekent dat de onderneming tijdelijk geen incassowerkzaamheden mag verrichten of aanbieden, terwijl doorhaling een definitieve uitschrijving inhoudt. Dit heeft verstrekking gevolgen, omdat de incassodienstverlener dan genoodzaakt is om diens incassowerkzaamheden te staken (en ook niet meer mag aanbieden) omdat dit zonder (actieve) registratie niet is toegestaan.

Registratie en openbaarmaking bestuurlijke sancties

Het register voor buitengerechtelijke incassowerkzaamheden bevat belangrijke gegevens over de verrichters en aanbieders van incassodiensten. Naast bedrijfsgegevens van incassodienstverleners, worden in dit register ook schorsingen en doorhalingen van registraties opgenomen – voor zover van toepassing. Deze gegevens zijn in beginsel openbaar.

Wanneer aan een incassodienstverlener een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete wordt opgelegd, dan wordt dat ook geregistreerd. De registratie vermeldt of het besluit al dan niet onherroepelijk is. Deze registraties zijn niet openbaar toegankelijk, maar alleen zichtbaar voor de toezichthouder en voor instanties waarmee zij samenwerken (e.g. ACM, AFM).

Voor de duidelijkheid, schorsingen en doorhalingen worden dus wel openbaar gemaakt. Dit zodat iedereen kan zien wanneer een bedrijf tijdelijk is geschorst of wanneer een registratie is doorgehaald. Als het besluit over de schorsing of doorhaling nog niet onherroepelijk is (omdat nog bezwaar of beroep openstaat), dan wordt dat duidelijk aangegeven in het openbare register.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Men wil erop kunnen vertrouwen dat beslissingen van de Minister eerlijk, zorgvuldig en goed onderbouwd zijn. Net als bij ieder bestuurlijk optreden, moet ook bestuursrechtelijke handhaving daarom voldoen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Enkele voorbeelden hiervan zijn het evenredigheids-, zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel.

Het evenredigheidsbeginsel vereist dat sancties in verhouding staan tot de overtreding, zodat een incassodienstverlener niet onnodig zwaar wordt getroffen. Het zorgvuldigheidsbeginsel dwingt

het bestuursorgaan om alle feiten en belangen af te wegen voordat handhavend wordt opgetreden. En het motiveringsbeginsel zorgt ervoor dat besluiten goed worden onderbouwd, zodat de incassodienstverlener begrijpt waarom een maatregel is opgelegd en deze kan aanvechten.

Recht op zienswijze

Voordat de Minister een besluit oplegt met daarin een bestuurlijke sanctie, zal hij de betreffende onderneming in de gelegenheid moeten stellen om een zienswijze te geven op het voornemen om een bestuurlijke sanctie op te leggen. Die zienswijze kan doorgaans zowel schriftelijk, als mondeling worden gegeven.

Deze zogenoemde *zienswijzefase* is vaak een laatste kans om een formele maatregel – en daarmee een juridisch traject met bezwaar en beroep – te voorkomen. De ervaring leert dat bestuursorganen die eenmaal hebben besloten tot handhaving, daar in bezwaar niet snel op terugkomen. Het belang van een gedegen zienswijze, moet daarom niet worden onderschat.

Bezwaar, (hoger) beroep en voorlopige voorziening

Mocht de Minister na de zienswijzefase toch besluiten om een maatregel op te leggen en is een betrokkene het daar niet mee eens, dan moet in principe eerst bezwaar worden ingediend bij de Minister die het sanctiebesluit heeft genomen. Wanneer de incassodienstverlener het niet eens is met de beslissing op diens bezwaar, dan staat daartegen beroep open bij de bestuursrechter.

Als de incassodienstverlener of de Minister het vervolgens niet eens is met de uitspraak van de bestuursrechter, dan is er een laatste mogelijkheid van hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

In spoedeisende gevallen kan een zogenaamde ‘voorlopige voorziening’ worden aangevraagd bij de voorzieningenrechter. Dat is met name

relevant voor besluiten van de Minister, die onomkeerbare schade kunnen toebrengen aan een onderneming. Denk bijvoorbeeld aan een besluit tot (openbaarmaking van een) doorhaling of schorsing van een registratie.

Een voorlopige voorziening kan ervoor zorgen dat de werking (en openbaarmaking) van die besluiten wordt opgeschort, in afwachting van een definitieve uitspraak over de rechtmatigheid van het schorsings-/ of doorhalingsbesluit.

Het is belangrijk dat vooraf of gelijktijdig met het indienen van een verzoek om een voorlopige voorziening ook bezwaar (of na een beslissing op bezwaar; beroep) wordt ingediend, omdat het verzoek om een voorlopige voorziening anders niet in behandeling wordt genomen (vanwege het connexiteitsvereiste van artikel 8:81 Awb).

Conclusie

De Minister kan verschillende maatregelen opleggen bij een overtreding van de Wki. Hij zal daarbij zijn handhavingsmiddelen goed moeten afstemmen op onder meer de ernst en duur van een overtreding en die keuze zorgvuldig moeten onderbouwen en motiveren.

Tegen (voorgenomen) bestuurlijke sancties staan diverse (rechts)middelen ter beschikking. Het kan nuttig zijn om bij een dreigende bestuurlijke sanctie, in een zo vroeg mogelijk stadium met een advocaat te overleggen.

Bij bureau Brandeis staan wij regelmatig ondernemers en hun bestuurders bij in handhavingstrajecten van toezichthouders. Wil je hierover vrijblijvend van gedachten wisselen? Neem dan gerust contact op.

Casper Rooijackers

Senior Advocaat

T +31 (0) 20 7606 505
M +31 (0) 615 430 363
E casper.rooijackers@bureaubrandeis.com

Joris Viellevoije

Advocaat

T +31 (0) 20 7606 505
M +31 (0) 615 116 035
E joris.viellevoije@bureaubrandeis.com

bureau Brandeis

© bureau Brandeis, 2025 - www.bureaubrandeis.com

Disclaimer

Dit blog geeft algemene informatie over een juridisch onderwerp ten tijde van publicatie.

Het is uitdrukkelijk niet bedoeld als juridisch advies.

U kunt geen rechten ontleen aan dit blog.

Bijlage

Boetetabel overtredingen Wet kwaliteit incassodienstverlening en artikel 5:20 Awb

Overtreding van:	Max. boete voor eenmanszaak; reguliere boete rechtspersoon (e.g. B.V) of samenwerkingsverband (e.g. VOF)	Of hogere categorie wanneer het verkregen voordeel meer is dan ¼ van de boetecategorie, dus bij meer dan:	Indien boetecategorie geen passende bestraffing is voor een rechtspersoon of samenwerkingsverband, dan is de boete:
artikel 11 Wki (naam, registratiekenmerk, contactgegevens)	Ten hoogste: € 515 <i>Eerste categorie</i>	€ 128,75, wordt de boete ten hoogste: € 5.150 <i>Tweede categorie</i>	Ten hoogste: € 5.150 <i>Tweede categorie</i>
artikel 12 Wki (VOG, geregistreerde bestuurder) artikel 5:20 lid 1 Awb (medewerkingsplicht toezichthouder)	Ten hoogste: € 5.150 <i>Tweede categorie</i>	€ 1.287,50, wordt de boete ten hoogste: €10.300 <i>Derde categorie</i>	Ten hoogste: € 10.300 <i>Derde categorie</i>
artikel 13 Wki (kwaliteitseisen)	Ten hoogste: € 10.300 <i>Derde categorie</i>	€ 2.575, wordt de boete ten hoogste: € 25.750 <i>Vierde categorie</i>	Ten hoogste: € 25.750 <i>Vierde categorie</i>
artikel 4 jo. 25 Wki (Wet economische delicten)	Ten hoogste: € 25.750 (strafrechtelijke handhaving) <i>Vierde categorie</i>	€ 6.437,50, wordt de boete ten hoogste: € 103.000 (strafrechtelijke handhaving) <i>Vijfde categorie</i>	Ten hoogste: € 103.000 (strafrechtelijke handhaving) <i>Vijfde categorie</i>